

Луис Керол

ЗАМРШЕНА ПРИЧА

Чвор II

СЛОБОДНИ СТАНОВИ

*Право низ кривудаво сокаче,
а онда око сквера.*

„Ајде да питамо Балбуса”, рече Хју.

„Важи”, рече Ламберт.

„Он може да погоди”, рече Хју.

„Сигурно”, рече Ламберт.

Свака би даља реч била сувишна: два брата су се савршено разумела.

Балбус их је чекао у хотелу: путовање га је заморило, рекао је: тако су његова два ученика пошла у обилазак места, у потрази за смештајем, без старог васпитача који им беше нераздвојни пратилац још од детињства. Наденули су му име по јунаку из своје латинске вежбанке препуне забавних догодовштина тог многостраног и ванредно даровитог човека – догодовштина чије је оскудне појединости више него надокнађивала узбудљива искричавост. „Балбус је савладао све своје непријатеље”, написао је њихов учитељ на маргини, „Победоносно јунаштво”. Покушавао је на тај начин да извуче поуку из сваке приче о Балбусу – понекад и упозорење, као у „Балбус је позајмио здраву аждају”, поред чега је стајало „Брзоплетост у расуђивању” – понекад охрабрење, као у речима „Утицај саосећања на здружено дејство”, што беше написано поред приче „Балбус је помагао ташти да придобије аждају” – а некад се, пак, она сводила на једну једину реч, као што је „Опрез” – све што је могао да издвоји из дирљивог записа о томе како „Балбус отиде, опрљивши претходно аждајин реп”. Његови су ученици понајвише волели кратка наравоученија, пошто су им она остављала више простора за пригодне цртеже на маргинама, а у овом случају беше им потребан сав расположиви простор за приказ хитрине којом се одликовао јунаков одлазак.

Њихов извештај о стању ствари био је обесхрабрујући. То најпомодније од свих купалишта, Литл Мендип,¹ беше „крцато” (како су се дечази изразили) с краја на крај. На једном скверу, међутим, видели су ништа мање него четири табле, на различитим кућама, које су пламеним, крупним словима оглашавале: СЛОБОДНИ СТАНОВИ. „Тако да је избор, као што видите, ипак велики”, закључи своје излагање Хју.

„Не бих рекао, бар судећи по подацима”, каза Балбус устајући из наслоњаче, где је дремуцао над *Литл Мендип газетом*. „Могле би то бити све једнокреветне собе. Било како било, могли бисмо баш и да их погледамо. Пријаће ми да мало протегнем ноге.”

Неки случајни посматрач неоптерећен предрасудама могао би приговорити да је тај поступак непотребан и да би том дугачком, мршавом створу било много боље да су му ноге и краће: али ништа ни слично томе није пало на памет његовим оданим ученицима. По један са сваке стране, упињали су се да не заостану за његовим дивовским корацима док је Хју понављао реченицу из писма њиховог оца које им таман беше стигло из иностранства, ону над којом су он и Ламберт лупали главе. „Каже да један његов пријатељ, гувернер... које оно беше име, Ламберте?” („Говци”, рече Ламберт.) „Па, да. Гувернер... како-се-зваше... жели да приреди врло малу вечеринку, а намерава да позове очевог шурака, братовог таста, тастовог брата и зетовог оца: а ми треба да погодимо колико ће званица бити.”

Застадоше забринути. „Шта оно рече, колики би требало да буде пудинг?”, изусти најзад Балбус. „Узми његову кубну запремину, подели је са кубним запреминама онога што сваки човек може да поједе, и количник...”

„Пудинг није ни поменуо”, рече Хју, „... а ево оног сквера”, додаде кад, завијајући за ћошак, угледаше „слободне станове”.

„Ово је *прави* сквер!”² задовољно узвикну Балбус осврћући се. „Дивота! Ди-во-та! Равностран! И правоугаон!”

¹ *Little Mendip* – има оних који кажу да би се име места могло буквално превести као Мали Људомоч.

² *square* (енгл.) – сквер, али и квадрат.

Дечаци су гледали унаоколо са нешто мање одушевљења. „Број Девет је прва кућа с таблом”, рече прозаични Ламберт; али Балбус не показиваше намеру да се тако брзо прене из свог сна о лепоти.

„Видите децо!”, кликтао је. „Двадесеторо врата по страни! Какав склад! Свака страна је подељена на по двадесет један једнаки део! Божанствено!”

„Да куцам или да звоним?”, упита Хју, гледајући помало збуњено у четвртасту месингану плочицу на којој стајаше једноставни запис „ЗВОНИТЕ ТАКОЂЕ”.

„И једно и друго”, рече Балбус. „То ти је елипса,³ дете моје. Зар никад раније ниси видео елипсу?”³

„Готово да нисам могао ни да је прочитам”, рече Хју, врдајући. „Шта им вреди што имају елипсу ако је не чисте.”

„Који има једну собу, господо”, рече газдарица смешкајући се. „И то баш слатку собу! Тако ушушкану задњу собицу...”

„Погледаћемо је”, рече Балбус мргодно док су улазили за њом. „Знао сам ја како ће то бити! По соба у свакој кући! Поглед никакав, претпостављам?”

„Који заиста постоји, господо!”, побуни се газдарица озлојеђено, задичујући истовремено завесу и показујући им на башту иза куће.

„Купус, како видим”, каза Балбус. „Па, зелен је, у сваком случају.”

„Који зелениш у радњама”, објасни њихова домаћица, „не може се ни у ком случају на њега рачунати. Овде ти је он на лицу места, и то од најбоље сорте.”

„Да ли се прозор отвара?”, беше увек Балбусово прво питање приликом провере смештаја: а „Да ли димњак дими?”, друго. Задовољен по свим тачкама, положи капару за собу па кренуше даље, до Броја двадесет пет.

Ова је газдарица била озбиљна и строга. „Не’ам ништ’ сем једне собе”, рече им, „а та гледа на задње двориште.”

„Али, имате купус?”, подстакну је Балбус.

Газдарица видно омекша: „Има, господине”, рече, „и то добар, кажем вам мада не би’ требала. Не мож’ да се ослониш на пиљарнице. Зато сами гајимо поврће.”

³ елипса – изостављање речи и делова реченице који се из осталог садржаја могу разумети.

„Изузетна предност”, рече Балбус: и, после уобичајених питања, продужише до Педесетдвојке.

„А радо би’ вас све сместила, кад би’ могла”, беху речи добродошлице. „Сви смо ми обични смртници”, („Безначајно!” прогунђа Балбус) „већ сам издала све собе осим једне.”

„Која је задња соба, рекао бих”, рече Балбус: „а гледа на – на купус, претпостављам? ”

„Заиста, тако је, господине!”, рече њихова домаћица. „Шта год остали свет радио, ми гајимо сопствени. Јер пиљарнице...”

„Изврсно решење!”, упаде Балбус. „Тако човек стварно може бити сигуран да је добар. Да ли се прозор отвара?”

Уобичајена питања добише задовољавајуће одговоре: али овај пут Хју додаде још једно које је сам смислио – „Да ли мачка гребе?”

Газдарица се обазре подозриво, као да је хтела да се увери да мачка не прислушкује: „Нећу вас обмањивати, господо”, рече. „Стварно гребе, али само ако је почупаш за бркове! Иначе неће”, понови полако, с видним напором покушавајући да се присети тачних речи некаквог свог неписаног споразума с мачком, „не, ако је не почупаш за бркове!”

„Многе се ствари могу опростити мачки са којом се тако поступа”, рече Балбус док су напуштали кућу и прелазили трг до Броја седамдесет три, остављајући газдарицу да се клања на прагу, и даље мрмљајући речи изговорене на расанку, као да су нека врста благослова, „... неће ако је не почупаш за бркове!”

У Броју седамдесет три нађоше само једну стидљиву девојчицу да им покаже кућу али је она на свако питање одговарала са „Јест”.

„Уобичајена соба”, рече Балбус док су улазили: „Уобичајено задње двориште, уобичајени купус. Вероватно се не може добити добар у продавницама?”

„Јест”, рече девојчица.

„Е па, можеш да кажеш својој господарици да ћемо узети ту собу, и да је њена замисао о гајењу властитог купуса просто сјајна!”

„Јест’”, рече девојчица изводећи их из куће.

„Једна дневна соба и три спаваће”, рече Балбус док су се враћали у хотел.

„Узећемо за дневну собу ону до које се стиже уз најмање пешачења.”

„Треба ли да идемо од врата до врата и бројимо кораке?”, упита Ламберт.

„Не, не! Израчунајте, дечице, израчунајте!”, узвикну Балбус весело, стављајући пера, мастило и хартију пред своје несрећне ученике, а затим изађе из собе.

„Чуј! Ала ће ту бити посла!”, рече Хју.

„Стварно!” рече Ламберт.

ДОДАТАК

„Чвор,“ рече Алиса. „О, допустите да га ја раздрешим!“

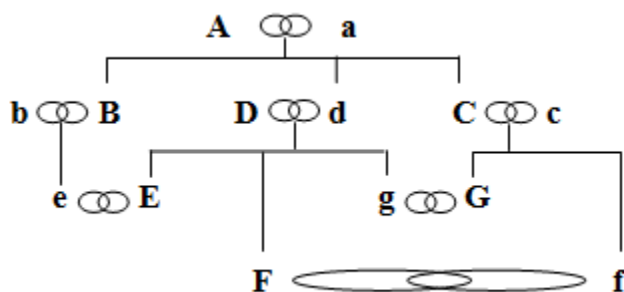
Одговори на Чвор II (Слободни станови)

§1. Вечеринка

Проблем: Гувернер Кговџнија жели да приреди врло малу вечеринку, па позива очевог шурака, братовог таста, тастовог брата и зетовог оца. Погоди број званица.

Одговор: Једна.

На овој родословној таблици, мушкарци су означени великим а жене малим словима. Гувернер је Е, а његов гост С.

§2. Станови

Проблем: Сквер има по 20 (двадесеторо) врата на свакој страни, а ове се састоје од 21 (двадесет једног) једнаког дела. Бројеви иду у круг, почињући од једног угла. Од ког од четири стана, бр. 9, 25, 52, 73, збир удаљености износи најмање, у односу на остала три?

Одговор: Од бр. 9.

Решење: Узмимо да је **A** бр. 9, **B** бр. 25, **C** бр. 52 а **D** бр. 73.

Онда је

$$AB = \sqrt{(12^2 + 5^2)} = \sqrt{169} = 13;$$

$$AC = 21;$$

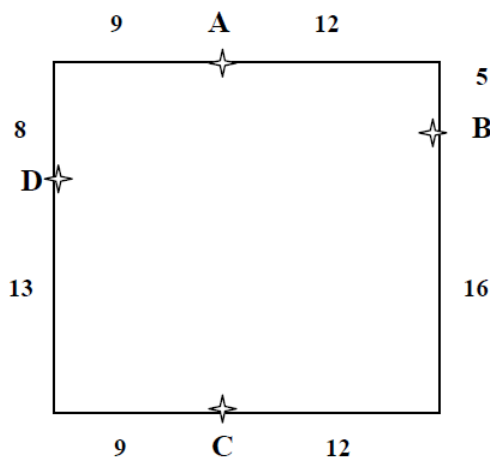
$$AD = \sqrt{(9^2 + 8^2)} = \sqrt{145} = 12^+$$

(N.B. тј. „између 12 и 13“);

$$BC = \sqrt{(16^2 + 12^2)} = \sqrt{400} = 20;$$

$$BD = \sqrt{(3^2 + 21^2)} = \sqrt{450} = 21^+;$$

$$CD = \sqrt{(9^2 + 13^2)} = \sqrt{250} = 15^+$$

Отуда је збир удаљености од **A** између 46 и 47; од **B**, између 54 и 55; од **C**, између 56 и 57; од **D**, између 48 и 51. (Зашто не „између 48 и 49“? То одгонетните сами.) Према томе, збир је најмањи за **A**.

Луис Керол

ЗАМРШЕНА ПРИЧА

Наслов оригинала: Lewis Carroll, **A TANGLED TALE** (1885)

Превод с енглеског: Бојана Николетић Мићуновић

Електронско латинично издање: Privaut 2017

Објављено у е-часопису за уметност и културу ЗВЕЗДАНИ КОЛОДВОР бр 6-7, септ./окт. 2016